

Ict-bekwaamheid van de opleidingsmanager

Handreiking: vaardigheden en competenties van een opleidingsmanager in het kader van de inzet van i-coaches in het mbo

De opleidingsmanager speelt een sleutelrol als het gaat om initiëring, stimulering en facilitering van de inzet van ict in het onderwijsproces. Dat geldt zeker als er gebruik gemaakt wordt van i-coaches om dit proces te ondersteunen en versterken. In veel gevallen speelt de opleidingsmanager een belangrijke rol in de hiërarchische en/of functionele aansturing van de i-coaches.

Deze vraag kwam boven bij de uitrol van het programma Bruggen Bouwen in het mbo. Bruggen Bouwen is een programma dat de inzet van het instrument de i-coach in het mbo, ondersteunt en richting geeft. De i-coach zijn vooral bedoeld om docenten te ondersteunen bij de didactische toepassing van ict in hun onderwijs en bij de professionalisering van docenten op ict-bekwaamheid.

Deze handreiking geeft aan welke vaardigheden en competenties een opleidingsmanager nodig heeft om optimaal gebruik te maken van de inzet van i-coaches in het team. Daarbij spelen de volgende aspecten een hoofdrol:

- Ict geletterdheid
- Leidinggeven aan onderwijs en ict
- Leren en innoveren
- Optimale inzet van i-coaches

De rol van de opleidingsmanager

Het is voor de opleidingsmanager van belang om zelf op een goede manier gebruik te maken van ict in de processen die hij of zij dagelijks probeert te managen. Ook heeft de opleidingsmanager een belangrijke rol en verantwoordelijkheid om zijn of haar team te motiveren om hetzelfde te doen en om te fungeren als een rolmodel.

Daarnaast is de opleidingsmanager een belangrijke gesprekspartner voor de i-coach van het team waarbij elementen als visie op onderwijs en ict, professionalisering van docenten, ict in de onderwijspraktijk, kaders, normen en wetgeving veelvuldig terugkerend thema's zijn.

→ Ict-geletterdheid

De opleidingsmanager:

- Beschikt zelf over de digitale basisvaardigheden om ict effectief in te zetten in de onderwijsorganisatie en om zich nieuwe ict-toepassingen snel eigen te maken.
- Kent de ict-systemen waar de organisatie en het team mee werkt en beheerst de basisvaardigheden om die te gebruiken.
- Anticipeert op nieuwe ict toepassingen, maakt zich die eigen en weet deze indien relevant effectief in te zetten.
- Is in staat online effectief informatie te vinden, te vergelijken en te beoordelen op betrouwbaarheid en toepasbaarheid.
- Fungeert als een rolmodel voor het team in het effectief en veilig gebruik van digitale informatie (auteursrechten, AVG).

- Is op de hoogte van hoe medewerkers en studenten communiceren op sociale media.
- Is op de hoogte van het communicatiebeleid van de organisatie en handhaaft dit.
- Weet hoe de organisatie moet reageren als er problemen zijn op sociale media.
- Vertaalt regelgeving en richtlijnen over communicatie, publicatie, mediagebruik, privacy en het opslaan, gebruik en delen van informatie naar schoolbeleid en handhaaft dit.

→ Leidinggeven aan onderwijs en ict

Visie en richting over het gebruik van ict

De opleidingsmanager:

- Ontwikkelt samen met het team een visie gerelateerd aan de visie en strategie van de organisatie en creëert draagvlak en betrokkenheid.

Strategisch inspelen op de omgeving van de school

De opleidingsmanager:

- Heeft een accuraat beeld van de ontwikkelingen in maatschappelijke- en beroeps-context, bedrijven, kenmerken van de doelgroep, baankansen in de regio en anticipeert hierop in technologische zin.
- Organiseert en faciliteert de innovatie die past bij de vraag van de omgeving.

Realiseren van een coherente organisatie ten behoeve van het primaire proces

De opleidingsmanager:

- Kan de onderwijsorganisatie zodanig inrichten dat de visie en ambities van de school op het gebied van leren en lesgeven met ict tot stand kunnen worden gebracht. Hij realiseert een coherente onderwijsorganisatie die op alle niveaus (operationeel, tactisch en strategisch) consistent bijdraagt aan de realisatie van de visie.
- Kan in dialoog met medewerkers optimale condities realiseren voor leren en lesgeven met ict. Hij doet dit vanuit kennis van de onderlinge samenhang van organisatiekenmerken in het algemeen, en specifiek met betrekking tot leren en lesgeven met ict.

- Verbindt de concrete onderwijsdoelstellingen met de verschillende processen en systemen. De manager kan een analyse (laten) opstellen van de opleiding op dit punt, inconsistenties in kaart brengen en deze oplossen.
- Neemt het team mee in het prioriteren van ontwikkelambities op het terrein van leren en lesgeven met ict.

Bevorderen van samenwerking, leren en onderzoeken

De opleidingsmanager:

- Kan strategieën hanteren die gericht zijn op het stimuleren en organiseren van samenwerking tussen, en professionele ontwikkeling van het team met betrekking tot leren en lesgeven met ict. Hij zorgt ervoor dat docenten ook online samenwerken, delen en leren.
- Stimuleert en organiseert kennisontwikkeling en kennisdeling over leren en lesgeven met ict op alle niveaus in de organisatie. Hij zorgt voor een lerende cultuur waarin samen experimenteren, onderzoeken en delen centraal staan, in verbinding met elkaar en met de relevante buitenwereld.

Onderzoeken, analyseren en probleem oplossen met ict

De opleidingsmanager:

- Formuleert problemen en vraagstellingen en kan daarbij data logisch verzamelen en organiseren. Hij zet ict in bij dit analyseproces én neemt ict mee als deel van de oplossing.
- Gebruikt data uit de onderwijsorganisatie om te sturen op onderwijskwaliteit en een continu proces van onderwijsontwikkeling op gang te brengen.
- Draagt er zorg voor dat docenten het leerproces en de leerresultaten van studenten zichtbaar maken met behulp van ict.

→ Optimale inzet van i-coaches

De opleidingsmanager:

- Kent de succesfactoren die vanuit het programma Bruggen Bouwen worden aangedragen voor een optimale inzet van i-coaches en zorgt samen met andere betrokkenen voor een klimaat waarin deze goed tot hun recht kunnen komen.

- De inzet van i-coaches koppelen aan onderwijskundige doelen
- Aandacht voor selectie en het profiel van de i-coach
- I-coaches hebben een structurele positie in de organisatie
- Centrale kennisdeling en aanpak zijn geborgd

- Transparantie over rollen en eigenaarschap binnen de organisatie
 - Facilitering met voldoende tijd en middelen van de i-coaches
 - bespreekt samen met de i-coach gezamenlijke doelen en stuurt aan op alignment tussen organisatie, team en onderwijsdoelen voor de werkzaamheden van de blended coach
- Kent de diverse rollen van een i-coach en weet deze ook optimaal aan te spreken:
 - Trainer
 - Coach
 - Adviseur
 - Onderwijskundige
 - Veranderkundige
 - Technovator

→ Leren en innoveren

De opleidingsmanager:

- Is innovatief in het gebruik van ict.
- Blijft zich hierin ontwikkelen. Innovatief handelen omvat een proces van het ontwikkelen van een nieuw concept tot aan het uitvoeren daarvan in de praktijk en het delen daarvan.
- Genereert, promoot, realiseert en deelt ideeën over het gebruik van ict.

Meer weten?

mbodigitaal.nl/programma-bruggen-bouwen

kennisnet.nl/publicaties/de-i-coach-als-schakel-tussen-onderwijs-en-ict-professionalisering

Bronvermelding:

<https://www.ixperium.nl/onderzoeken-en-ontwikkelen/publicaties/competenties-leidinggeven-aan-onderwijs-en-ict/> Coetsier, N., van Loon, A., Kral, M., & Rigter, H. (2016). Competenties Leidinggeven aan onderwijs en ict. iXperium/Centre of Expertise leren met ict.